

Sammen skaber vi det bedste sted

Pædagogisk læreplan for Børneområde Vest Myretuen, Symfonien og Børnehuset Carl Nielsen.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for personalets pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner i relation til de intentioner, mål og krav, som fremgår af Dagtilbudsloven. I teksten finder du løbende links til supplerende informationer på vores og andre relevante hjemmesider.

Læreplanen er et fagligt dokument, hvor du som læser får et kig ind i det pædagogfaglige rum. Efter hvert afsnit indsætter vi beskrivelser, hvor du kan læse om, hvordan personalet omsætter den pædagogiske læreplans intentioner og mål i praksis. Du vil her blive præsenteret for to pædagogiske værktøjer *Miniprojektbeskrivelser* og *Praksisfortællinger*, som personalet bruger i arbejdet med pædagogisk læreplanlægning.

Et *Miniprojekt* er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagogiske medarbejdere, med henblik på at planlægge, undersøge, evaluere og udvikle pædagogisk praksis. *Praksisfortællinger* er fortællinger om udvalgte episoder fra pædagogisk praksis, fortalt af pædagogiske medarbejdere, med henblik på at formidle, undersøge og udvikle den pædagogiske praksis. Formålet med at bruge disse værktøjer er, at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den pædagogiske læreplan.

09-10-2024

Gennem personalets beskrivelser får du mulighed for, at følge deres overvejelser og valg, når de udvikler og udfolder pædagogikken inden for læreplanens forskellige områder og temaer. Vores pædagogiske læreplan opdateres løbende med nye projekter og fortællinger fra praksis.

Vi håber du finder relevant viden og indsigt undervejs – rigtig god læselyst!

Dette er et materiale fra Faaborg-Midtfyn Kommune.

Der er hentet inspiration fra Børne- og Undervisningsministeriets "Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold" samt "Skabelon til pædagogisk læreplan".

Miniprojektskabelonen er udarbejdet i samarbejde med UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

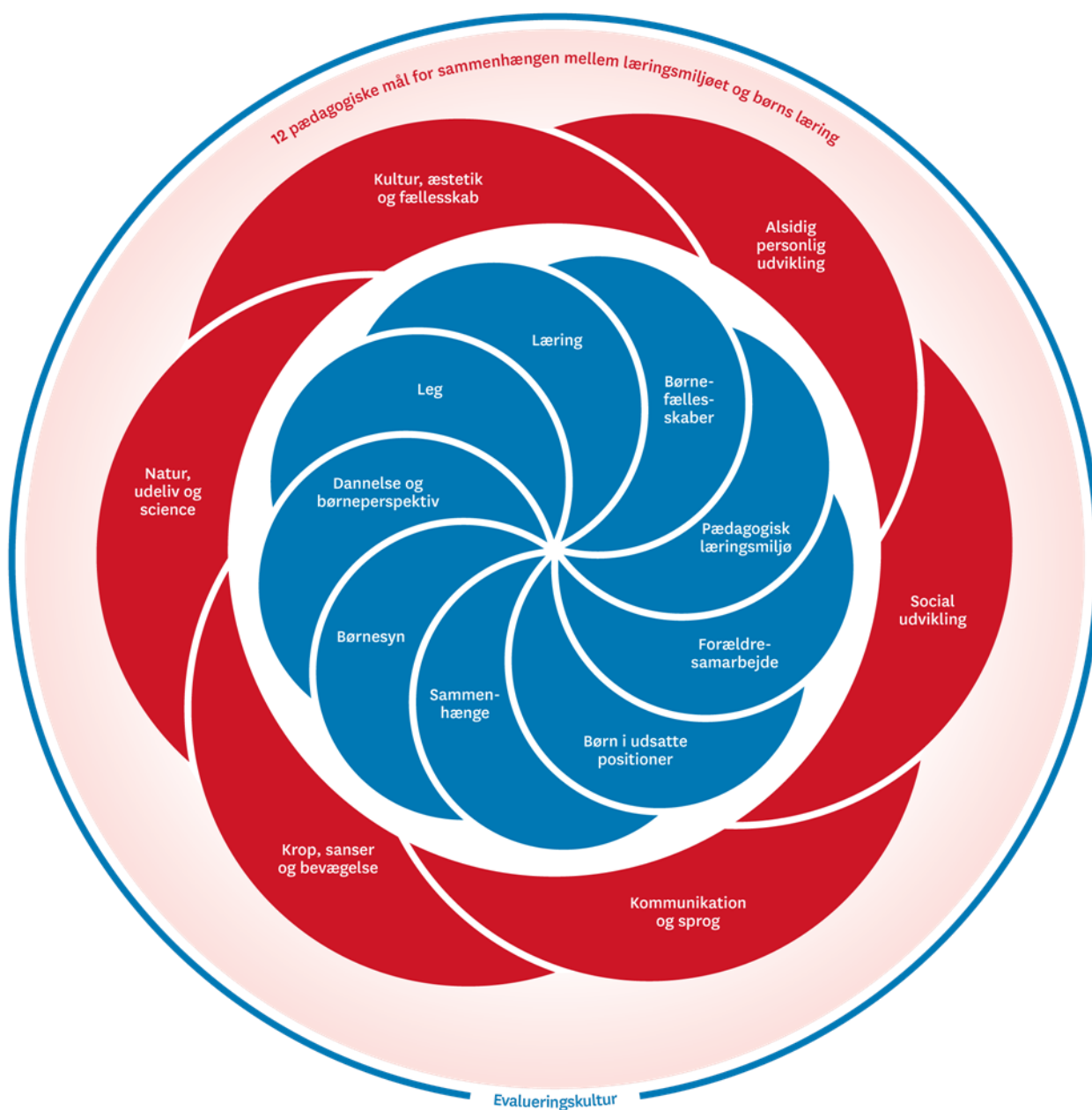
Skabelon til praksisfortællinger er udarbejdet med inspiration fra "Pædagogens grundfaglighed -Grundbog til pædagoguddannelsen", DAFOLO.

Indhold

Pædagogisk læreplan for Børneområde Vest	1
Myretuen, Symfonien og Børnehuset Carl Nielsen.....	1
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	5
Hvem er vi ?.....	6
Pædagogisk grundlag	7
Analyse og fortolkning	10
Pædagogisk læringsmiljø.....	11
Praksisfortællingen eftermiddagsmad.....	12
Analyse og fortolkning	13
Samarbejde med forældre om børns læring.....	14
Børn i udsatte positioner.....	15
Sammenhængende børneliv	18
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	20
Inddragelse af lokalsamfundet.....	20
Miniprojektet Besøg på plejehjemmet	21
Evaluering af Miniprojektet	21
De seks læreplanstemaer	23
Alsidig personlig udvikling.....	25
Pædagogiske mål for læreplanstemaet:	25
Hjernesmart pædagogik. Fokus på følelser.	26
Analyse og fortolkning	26
Social udvikling.....	28
Pædagogiske mål for læreplanstemaet:	28
Kommunikation og sprog.....	30
Pædagogiske mål for læreplanstemaet:	30
Krop, sanser og bevægelse.....	33
Pædagogiske mål for læreplanstemaet:	33
Natur, udeliv og science	39
Pædagogiske mål for læreplanstemaet:	39
Kultur, æstetik og fællesskab	48
Pædagogiske mål for læreplanstemaet:	48
Evalueringskultur.....	54
Hvordan skaber vi en evalueringskultur?.....	54
Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan?.....	56

09-10-2024

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold | emu danmarks læringsportal](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der løbende til publikationen.

I Faaborg-Midtfyn kommune har vi udviklet et værktøj - *Læringsblomsten*, som hjælper os med, at holde styr på temaer og mål i den pædagogiske læreplan. Det gælder både når vi planlægger vores hverdag med børnene, samt når vi reflekterer over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer, vi skaber, og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Her kan du få en præsentation af [Læringsblomsten](#)

Læringsblomsten findes også i en papirudgave, som du kan se et eksemplar af, hvis du henvender dig til personalet i vores dagtilbud.

Vi anvender blandt andet Læringsblomsten, når vi arbejder med *Miniprojekter* og *Praksisfortællinger*. Læringsblomsten giver os et overblik, når vi skal forholde os til læreplanens 6 indholdstemaer, samt de 12 mål for sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Temaer og mål er fastlagt via lovgivningen, og således fælles for alle dagtilbud i landet.

Hvis du vil vide mere om, hvordan personale og bestyrelser er blevet klædt på til at styrke arbejdet med pædagogisk læreplanlægning, kan du finde yderligere information på

[Faaborg-Midtfyn Kommune \(fmk.dk\)](http://faaborg-midtfyn.kommune.dk)

Hvem er vi ?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold.

Børneområde Vest består af tre børnehuse, henholdsvis Myretuen i Broby, Børnehuset Carl Nielsen og Symfonien i Nr. Lyndelse. Vores pædagogiske profiler er DGI, Musik og Udeliv.

Symfonien er en integreret institution, bestående af vuggestue, børnehave og specialgruppe. Specialgruppen har både §4 og §32 børn.

[Børnehuset Symfonien \(fmk.dk\)](http://faaborg-midtfyn.kommune.dk)

Tag på virtuel rundvisning i Symfonien: <https://remark360.dk/ture/bornehusetsymfonien/>

09-10-2024

Symfonien har en gennemsnitlig normering på 34 vuggestuebørn, 100 børnehavebørn, 6-8 §4 børn og 4-6 §32 børn.

Myretuen har en gennemsnitlig normering på 60 børnehavebørn.

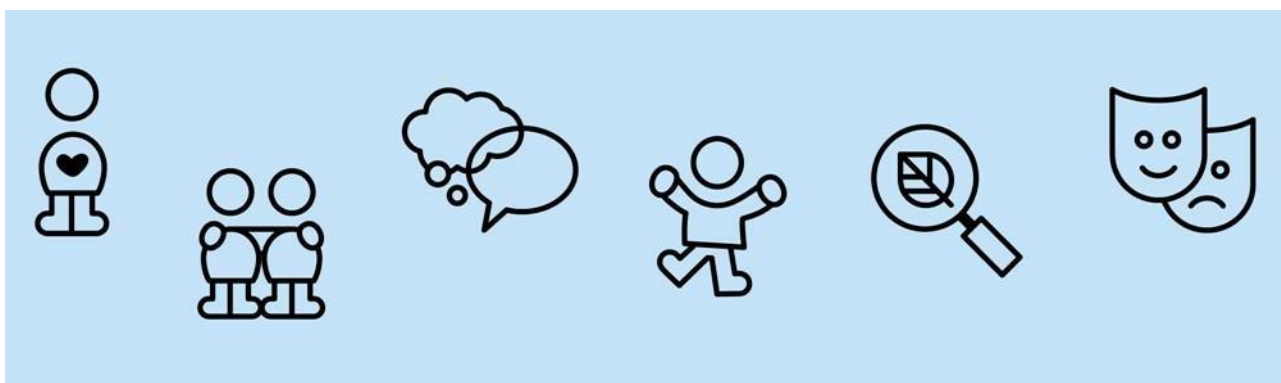
[Myretuen \(fmk.dk\)](#)

Tag på virtuel rundvisning i Myretuen: <https://remark360.dk/ture/bornehavenmyretuen/>

Børnehuset Carl Nielsen har en gennemsnitlig normering på 14 vuggestuebørn og 40 børnehavebørn.

[Børnehuset Carl Nielsen \(fmk.dk\)](#)

Tag på virtuel rundvisning i Børnehuset Car Nielsen: <https://remark360.dk/ture/bornehusetcarlnielsen/>

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Her beskriver vi, hvordan de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk hos os. De øvrige fire elementer i det pædagogiske grundlag skal fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan, så dem kan du læse mere om i de følgende afsnit.

Børnesyn:

Det at være barn har en værdi i sig selv og børn har ret til leg, medbestemmelse, til at være forskellige og udvikle sig i forskellige tempi. Børn skal ses som aktive medskabere af deres egen læring og udvikling – i rammer som det pædagogiske personale har ansvaret for. Det er afgørende for børn, at de oplever omsorg, tryghed og nærvær, samt de bliver stimuleret og udfordret tilpas.

Alle børn er unikke og det skal de støttes i, at forblive. ” Det bedste du kan gøre, er at blive smadder go’ til at være dig ” – citat.

Dannelse og børneperspektiv:

Dannelse, en dybere form for læring, hvor barnet forankrer værdier og viden i sin egen personlighed, som en rettesnor til at orientere sig og handle i en global verden, som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske

Børnene skal opleve at de har indflydelse på deres dagligdag og valg af aktiviteter. At vi lytter og tager deres mening alvorligt og deres mening har betydning for os.

Forskning viser, at det er vigtigt for børns trivsel at opleve, at de kan påvirke, hvad der skal ske, at deres inputs tages alvorligt. (Ellen Beate Sandseter). At de leger/lærer/oplever og får AHA, UHA og JUBI oplevelser

Alle børn har en stemme Alle børn har ret til at blive hørt Børns stemmer er ægte og autentiske Vores opgave er at lytte til dem og tage dem alvorligt

Leg:

Legen har værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige udvikling.

Legen skal have gode vilkår. Der skal være plads til den frie leg, til den vokse initierede mere ramme satte leg, den vilde leg, den stille leg og den eksperimenterende leg. Pædagogerne understøtter, guider, lader legen være og er legedeltagere. Alt efter hvilken leg, hvilke børn og hvilke rammer der er omkring og i legen Læring :

Læring foregår i alle situationer. I relationer, planlagte aktiviteter og leg. F.eks. når barnet udforsker og afprøver nye ting. Udfordrer sig selv i legen - en grundlæggende udvikling i dannelsesprocessen. Barnet prøver noget nyt, gør sig nye erfaringer, øver sig og mestrer pludselig nye ting og bliver mere robust.

Vores pædagogiske læringsmiljø understøtter og inspirerer til at gøre børnene nysgerrige på at udvikle den kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling

Børnefællesskaber :

En god børnekultur, et godt børnemiljø er vigtig for børns trivsel og udvikling Alle børn skal have en ven / venner. Være og føle sig som en del af fællesskabet.

Vi arbejder hele tiden med udvikle vores Børnesyn, samt syn på Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber. Efterhånden som vi arbejder med elementerne i praksis, indsætter vi

herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan de fem elementer bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene.

Praksisfortælling Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv

Pædagogen sætter sig i sandkassen, hvor der allerede er flere børn i gang med en leg. Pædagogen iagttager legen og afventer. Børnene byder ind med forskellige vinkler på lege. Pædagogen smager kager, bygger med, graver og er nærværende og nysgerrig i legen. Legen ender med at der skal graves vandkanaler og pædagogen hjælper med at hente vand, som gør at legen fortsætter. I løbet af legen kommer flere børn til og nogle bliver nysgerrige på andet og forlader legen.

På videoen ses en pige som et stykke tid, står bag ved pædagogen. Dette opdages ikke, men videoen gør at vi bliver opmærksomme på det og får fokus på, at iværksætte lege, hvor hun får en aktiv/attraktiv rolle i legen

Pædagogen forlader legen, som fortsætter.

Analyse og fortolkning

Hvad er barneperspektivet i fortællingen?

Det er børnene, som har fundet på en god leg. De er aktive medskabere af legen. Pædagogen er først lyttende, positiv, anerkendende og nærværende. Herefter følger pædagogen deres spor og understøtter legen. Pædagogen lytter til deres ideer, følger deres initiativer og hjælper med at det lykkes. Undervejs finder legen et fælles mål, nemlig at grave kanaler og fylde dem med vand. I dette forløb, snakker de om at vandet løber ned i sandet og forsvinder.

Hvad er voksenperspektivet i fortællingen?

Pædagogens perspektiv er at understøtte børnefællesskabet, at få alle børn med i legen. Ikke at være i den styrende rolle, men medspiller. Pædagogen ønsker at følge deres spor og lytte til deres ideer. Nysgerrig på hvor legen går hen. Undervejs får børnene en viden om vand, sand og samarbejde

Sammenfatning

Legen indeholder Krop, sanser og bevægelse / kommunikation, sprog / social og personlig udvikling / natur, udeliv og science / kultur, æstetik og fællesskaber. Der bliver arbejdet med alle mål fra læreplanstemaerne. – Læringsblomsten.

Praksisfortælling – Leg

En gruppe børn og en pædagog samles på legepladsen og snakker om "Hvad skal vi lege". Peter Pan og Snehvide er i spil.

Pædagogen er aktiv medspiller i legen. Legen går hurtigt og den flytter sig rundt på hele legepladsen. 4 piger tager teten og styrer legen. Den udvikler sig til fægteleg, op og ned af bakken. Der er en fantastisk legestemning.

Pædagogen "dør" i fægtning og falder om. Legen fortsætter lidt endnu og ebber senere ud.

Hvad er barneperspektivet i fortællingen?

Det er børnenes ideer der opbygger legen. De finder på handlingen undervejs og er meget optaget af legen.

Deres stemme bliver hørt og taget alvorligt og med stor entusiasme fra pædagogen. Han ser og møder børnene der, hvor de er. Pædagogen griber de roller, der dukker op i legen. Pædagog og børnene er ligeværdige i legen.

Hvad er voksenperspektivet i fortællingen?

Pædagogen vil gerne lege med – god rollemodel.

Pædagogen inspirerer med sin begejstring til at ”finde på”. Spørger nysgerrigt ind og viser tommel op og herefter leger han med, på lige vilkår med børnene. En sjov leg, som sprudler af engagement, ideer og kropslig udfoldelse. Hans legekompeterencer gør at legen fortsætter længe

Sammenfatning

Legen har rigtig gode vilkår. Her er det både den vilde og den eksperimenterende leg der er i spil.

Læreplanstemaerne er ligeledes i spil. Den personlige ved ”fægteregler”, sociale ved at lege mange sammen. Give hinanden plads, kropslig løbe rulle, fægte. Kommunikationen var vigtig for at holde sammen på legen og dens regler

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”
Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Her beskriver vi, hvordan vi hele dagen skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Børn er unikke. De udvikler sig, lærer og dannes hele tiden i forskellige tempi. De skal tilbydes gode, inspirerende og indbydende læringsmiljøer både til den kognitive, fysiske og psykiske udvikling.

Fysiske læringsmiljøer: Børnene har mulighed for at lege to og to eller mange sammen. De kan lege på tværs af alder, køn og kultur. Der er udfordringer til alle udviklingstrin, så der hele tiden er et tilbud der matcher barnets udvikling. Her er plads til de vilde og de stille lege. Alle 6 læreplanstemaer kan ses, mærkes og leges med. Sprogmiljøer, motoriske udfordringer, vi har to rigtig gode legepladser og begge huse har enten en gymnastiksal eller motorikrum og vi er DGI certificerede. Vi har en musikprofil og er med i projekt sangglad, vi arbejder med science og natur og det ene børnehus har høns. Vi vægter traditioner og arbejder med, at alle børn er en del af fællesskabet.

Børnehavedagen har vekslende aktiviteter, som understøtter leg i rutiner, at pædagogerne sætter aktiviteter i gang og at pædagogerne følger barnets spor og leger med. Vi arbejder med børnene i små grupper, hvor fællesskabet er i højsæde via relationer og ikke via alder og udviklingstrin.

Børnemiljø: En god børnekultur, et godt børnemiljø er meget vigtigt for børns udvikling og trivsel.

Glade, trygge børn har lyst og energi til at lære. Alle børn skal have en ven/venner og være en del af fællesskabet. De skal høres, ses og mødes der, hvor de er.

Børne Område Vest arbejder med en evalueringskultur, hvor vi spørger ind til børnenes mening. Deres stemme bliver hørt og taget alvorligt, så de har medindflydelse på deres hverdag. Børn har tit mange gode ideer også til indretning. □

I 2022/2023 er Børneområde vest med i projekt "børnemiljøvenner". Her er der fokus på børnemiljø og der udarbejdes værktøjer til brug i dagligdagen.

Vi har udarbejdet et spørgeskema, der sætter fokus på børnekultur og børnemiljø. På den måde afdækkes, om alle børn føler, de har en ven, bliver hørt og mødt af pædagogerne.

Herunder ser I en illustration – Læringsmiljø-modellen. Den viser, hvilke elementer der tilsammen udgør det pædagogiske læringsmiljø: De daglige rutiner, vokseninitierede aktiviteter og børnekultur – holdt sammen af lege og fællesskaber.

Vi arbejder hele tiden med at udvikle vores *Pædagogiske Læringsmiljø*. Efterhånden som vi arbejder med læringsmiljøet i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi udvikler læringsmiljøet i vores hverdag sammen med børnene.

Praksisfortællingen eftermiddagsmad

Indledning – begyndelse

Eftermiddagsmaden er en daglig rutine i Myretuen. Inden corona tiden var der eftermiddags cafe fra kl. 14.30, hvor børnene kunne komme og spise, som det passede ind i deres leg. De kunne spise med bedstevennen og de kammerater, som de havde en leg i gang med. I corona tiden skulle rutinen laves om pga af sundhedsstyrelsens retningslinjer. Nu skulle børnene blive i deres zone og med deres faste pædagog.

Hændelse– handlingsforløb

Før : En pædagog sad i cafeen. Børnene kom, når de var klar, der var ikke altid plads, så nogle vendte tilbage til deres leg igen. Der blev ført protokol, nogle børn skulle opfordres til at komme og spise, da deres leg var for spændende til at forlade.

Cafeen strakte sig over 45 min.

Nu : Børnene er delt ind i små grupper med en fast pædagog. Ca. 8 børn i hver gruppe. Børnene samles kl 13.50 og der vaskes hænder. Hver gruppe spiser det samme sted og med den faste pædagog. Der snakkes om maden, der læses en historie eller drøftes vigtige ting, som fylder.

Afslutning

Den nye form for eftermiddagsmad er nu blevet en rutine. Børnene ved hvad de skal, hvor de skal hen og hvordan det foregår.

Personalet har sat punktet på, til næste husmøde, for at drøfte om den nye rutine skal bibeholdes, når sundhedsstyrelsens retningslinjer ophæves.

Analyse og fortolkning

Hvad er barneperspektivet i fortællingen?

Rutine 1 : Børnene får selv "lov til at bestemme", hvornår de vil spise og med hvem.

Rutine 2 : Børnene ved at nu skal de spise, kender rutinen, alle får spist "lidt eller meget", finder roen ved bordet, skal ikke skynde sig at blive færdig, da man venter på hinanden.

Hvad er voksenperspektivet i fortællingen? Der

er gode perspektiver i begge rutiner.

I rutine 1 respekterer man, at barnet selv mærker efter, hvornår det er sulten, hvornår det passer ind i legen og hvem barnet vil spise sammen med. Her er to pædagoger optaget af selve rutinen. De andre er positioneret på legepladsen, til de børn der leger.

I rutine 2. startes der med at vaske hænder, alle på engang. Her er der ingen, der "kommer til" at hoppe over. Ved bordet er der ro, da børnene kommer og "går fra bordet" samtidig. Der er mulighed for, at stimulere børnenes sprog målrettet enten med en fortælling, en bog eller en snak om dagen, der er gået og hvor alle børn kan inviteres ind i samtalen. Alle pædagoger er optaget af rutinen fra 13.50 til 14.20. der er ro omkring i institutionen.

Sammenfatning

Der opstår hele tiden nye "rammer/tiltag" i en børnehavedag. Det er vigtigt for os, at tænke over / drøfte hvilke muligheder, der sikrer børnenes trivsel og udvikling bedst muligt og ikke invitere "vi plejer ind".

Det giver energi i vores personalegruppe, at drøfte og understøtte pædagogikken også i rutinerne. Rutiner er en stor del af børnenes hverdag og skal prioriteres ligeså højt, som de voksen initierede aktiviteter.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Vi arbejder hele tiden med at udvikle vores *Samarbejde med forældre om børns læring*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder *Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger*, der viser, hvordan samarbejdet med forældrene er med til at sikre trivsel, læring, udvikling og dannelse for børnene.

Miniprojekt Forældresamarbejde

Forældresamarbejde

Et godt samarbejde mellem forældre og pædagogisk personale skaber sammenhæng i barnets liv på tværs af hjem og dagtilbud. Et godt samarbejde mellem dagtilbud og hjem skaber også trivsel, læring, udvikling og dannelse for det enkelte barn.

Sæt rammer og formål for forældresamarbejdet

Vi, i Børneområde Vest har arbejdet med, hvordan vi skaber de bedst mulige rammer for et godt forældresamarbejde. Dette indbefatter at få forældrene mere på banen og givet dem plads til at komme med deres meninger samt være nysgerrige på hverdagen i Børneområde Vest. Den bedste samarbejdsrelation er en tillidsfuld relation baseret på gensidig forståelse og respekt for hinandens viden og erfaring - dette ser vi som essentielt hvad angår forældresamarbejdet. Forskning dokumenterer, at det øger forældrenes tillid til dagtilbuddet, når forældrene anses som værende en ressource.

Eksempler på hvordan vi har arbejdet med dette:

”En måde, hvorpå vi har arbejdet med forældresamarbejdet, har været, at vi bød forældrene indenfor til et forældremøde, hvor de fordelte sig i forskellige grupper. I grupperne skulle de lave post-it's omhandlende, hvad der var vigtigt i deres børns hverdag og for dem som forældre. Her kom vi bl.a. omkring dannelse, trivsel, udvikling og læring. Forældrene bød meget flittigt ind, og vi fik utrolig meget brugbart materiale med derfra.

Efterfølgende holdt vi et nyt forældremøde, hvor vi havde fået renskrevet forældrenes post-it's. Ud fra dette kunne vi så fremlægge, hvordan vi havde gjort brug af deres inputs i vores pædagogiske praksis med børnene. Et godt refleksionsrum til det videre samarbejde.

En anden vinkel på vores forældresamarbejdet var, at vi i Børnehuset Symfonien sammen med konsulentfirmaet Public Intelligence undersøgte, hvordan forældrene oplevede samarbejdet med børnehuset og hvad der skulle til, for at det blev mest meningsfuldt for dem. Projektet hed "Det nære omdømme" og gik ud på, at vi i Børnehuset skulle vælge 2 x Forældre, som har været med til begge (de seneste) forældremøder, 4 x Forældre som aldrig møder op til forældremøderne og 4 x Forældre som møder op en gang imellem til forældremøderne. Derefter fik konsulenterne forældrenes kontaktoplysninger og aftalte en dato, hvor de kunne mødes og snakke sammen. Alt dette kom der en fin bog ud af, som hedder "Tættere på daginstitutionen"

I 2023 har bestyrelsen og personalet sat fokus på forældresamarbejde - Dokumentation og evalueringens kulturen i Børneområde Vest. En af indsatserne er at forældrene systematisk bliver inddraget i evalueringen efter hvert læreplanstema.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Vi arbejder hele tiden med udvikle vores *Arbejde med børn i udsatte positioner*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder *Miniprojektbeskrivelser* og *Praksisfortællinger*, der viser, hvordan vi skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn lige muligheder for at deltage i hverdagens fællesskaber.

Praksisfortælling – børn i udsatte positioner

En af vores vigtigste opgaver som pædagoger ansat i en daginstitution er, at skabe en kultur, hvor der som barn er plads til at være forskellig med hver sit unikke bidrag til fællesskabet. Vi har et ansvar for kontinuerligt at nuancere vores pædagogiske praksis, sådan at, vi hele tiden tilpasser den til den aktuelle børnegruppe og de små individer som danner den. Det er essentielt for kvaliteten af vores arbejde, at vi hele tiden sørger for, at tilpasse vores praksis ift. den børnegruppe som er foran os lige nu. Vores pædagogiske praksis skal i det hele taget være et gennemgående tema til fælles refleksion

sådan, at børn der har en adfærd som fremstår afvigende fra den forventelige og mere lineære udvikling, ikke udelukkende anses som problematisk. Vi er ansvarlige for at sikre os, at barnet hele tiden forsøges forstået, sådan, at vi som pædagoger ikke er medvirkende til, at der opstår unuancerede fortællinger om barnet og dets familie. Fortællinger som kan medvirke til, at de fastholdes i en negativ forståelse.

Hvis vi skal imødekomme de børn som kræver en mere fokuseret pædagogisk indsats, kræver det, at vi er villige til at vende praksis på hovedet en gang imellem, og tilpasse fællesskabet det enkelte barn, således, at det ikke bliver barnet i en udsat eller kompliceret læringsituation der absolut skal tilpasses fællesskabet. Måske er det ikke en forventning vi kan stille til lige netop det barn lige nu?

Børn er nysgerrige og omstillingsparate, og de mere ressourcestærke børn kan ofte inddrages til at understøtte et positivt fællesskab omkring det udsatte barn. Børn i udsatte eller komplicerede læringsituationer skal tilbydes de bedste rammer for positiv udvikling, og en oplevelse af at være værdifulde for fællesskabet. Børn udvikler sig i høj grad i fællesskaber, og det er her de udvikler en stor del af deres selvforståelse. Når vi arbejder med inklusion af de udsatte børn i Symfonien, er det derfor et fokusområde at arbejde med barnet i fællesskaber. Fællesskaber som skal give barnet en oplevelse af at være aktiv og betydningsfuld deltager.

Nedenstående er et konkret eksempel på, hvordan vi i institutionen kan planlægge vores praksis sådan, at den aktuelle ramme ikke udstiller de udfordringer som det udsatte barn har, men i stedet gør det interessant for de ressourcestærke børn som inddrages, at tage del i aktiviteten som er tilrettelagt netop med fokus på at imødekomme det udsatte barn. Barnet, som der refereres til i nedenstående eksempel, er udfordret på sin kognitive og sproglige udvikling, og er en del af gruppen med de ældste børn i institutionen. Barnet har svært ved at skabe positiv kontakt til de andre børn når de eksempelvis alle er samlet på legepladsen, lige som barnet er udfordret i at aflæse de andre børn og navigere i de spontane rollelege med mere. For at imødekomme de udfordringer, som vi ved at barnet møder i det sociale samspil med de andre børn, har vi forsøgt os med at skabe nogle rammer, hvor barnet jævnligt indgår i mindre grupper som er mere overskuelige, og hvor omdrejningspunktet for gruppens planlagte aktivitet er netop det aktuelle barn.

Fokus for de planlagte aktiviteter sammen med barnet har været, at de børn som inddrages til deltagelse ikke fremstår for dominerende og sprogligt overlegne. Der har ligeledes været en opmærksomhed på, at tilskynde og understøtte et muligt potentiale i en kommende relation mellem det udsatte barn og de aktuelle børn. Det har desuden været et fokus, at gruppeaktiviteterne som barnet har indgået i har været genkendelige, forudsigelige og et trykt rum at være i.

Mere konkret:

Barnet blev sammen med ca. 3 andre børn taget fra med en besked om, at nu skulle de ind og prøve noget nyt og spændende. Børnene blev af en pædagog vist ind i et rum, hvor de sagde, at de ikke havde været før. Det at de blev præsenteret for et nyt rum var i sig selv spændende, og det virkede som en motivationsfaktor for deres deltagelse og engagement. Pædagogen havde lagt materialer fra Fri for mobberi frem på bordet som de skulle sidde omkring. Børnene blev først præsenteret for bamseven, og derefter for en af historierne fra bogen. Derefter blev der talt om samtaletavler, hvor der bl.a. skulle aflæses ansigter og sættes ord på de afbillede børns følelser svarende til deres udtryk. Pædagogen var styrende for dialogen, og sikrede, at det udsatte barn kom til orde. Aktiviteten blev

afsluttet med bamsemassage, og et klistermærke med bamseven blev tildelt hver barn. Tanken bag uddelingen af klistermærket var, at gøre det til noget specielt at være med i aktiviteten, ligesom pædagogen ønskede at skabe opmærksomhed omkring det hos de andre børn. Pædagogen ville gerne skabe positiv nysgerrighed hos hele gruppen for at understøtte positive henvendelser til det udsatte barn. Efter jævnlige at have gennemført samme aktivitet med samme gruppe af børn i et par uger, med en stigende nysgerrighed fra den resterende børnegruppe, blev flere forskellige børn inddraget i det som fik navnet "Børnemøde". Det blev populært at få lov til at deltage, og der var stigende efterspørgsel på børnemøder. Den positive status som børnemøderne fik, bidrog til at det udsatte barn oplevede det som noget specielt at deltage.

Det lykkedes med at skabe positiv opmærksomhed omkring en aktivitet, som i udgangspunktet var planlagt for, at forsøge at møde barnet i dets udfordringer. Aktiviteten er blevet videreført til andre pædagoger også, og når sommerferien er overstået, skal hele gruppen i deres mindre læringsgrupper arbejde mere målrettet med børnemøder. Det udsatte barn vil når vi når dertil være på forkant, hvilket bidrager til at deltagelsesmuligheden optimeres. Barnets forældre har tidligt i forløbet desuden fået udleveret samme historier som læses til børnemøderne, sådan at der sikres en vis genkendelighed. Dette ligeledes for at understøtte den sproglige udvikling. Som yderligere tiltag har der været foretaget målrettet observation af en ressourcepædagog ansat i huset. Dette for at være nysgerrig på, hvor og hvornår det er udfordrende for barnet. Observationen har været anvendt til fælles pædagogisk refleksion for at blive klogere på, hvordan pædagogerne bedst tilrettelægger deres praksis omkring barnet, sådan at medvirker til, at skabe de bedste forudsætninger for kvaliteten af barnets dag. Nogle gange er det små skru der skal til.

I Symfonien huser vi ud over de almene vuggestue- og børnehavepladser et pædagogisk specialtilbud. Børnene som er tilknyttet denne gruppe er indskrevet under dagtilbuds- og serviceloven. Vi har en ambition om, at børnene som tilhører denne gruppe skal tilbydes deltagelse i børnefællesskaberne i hele institutionen, hvorfor vi løbende er i dialog omkring planlagte aktiviteter, hvor børnene kan inkluderes. Vi forsøger at have en bevidsthed, om at børnenes udfordringer og eventuelle diagnoser ikke skal være et argument i sig selv for, hvorfor de ikke skal deltage. Samtidig er der en bevidsthed om, at de ikke må forventes at kunne deltage under samme forventninger. Generelt er børnene i specialgruppen ofte i leg blandt de andre børn, hvilket betyder, at de er en naturlig del af miljøet på eksempelvis legepladsen. Vi er af den overbevisning, at begge grupper af børn kan bidrage med positiv læring til hinanden. I øjeblikket ser vi, at der opstår nye venskaber på tværs af almen-og specialgruppen, og de relationer skal vi gøre alt hvad vi kan for at understøtte. Vi tillægger samarbejdet imellem personalet i almen grupperne og personalet i specialgruppen øget værdi, da vi som institution ønsker at udforske samarbejdet og de udsatte børns udviklingsmuligheder heri yderligere.

Afslutningsvis er det relevant at bemærke, at det mest grundlæggende og måske altoverskyggende element i arbejdet med det udsatte barn, er pædagogens vilje og evne til at insistere på den positive relation til barnet. Vi skal respektere at barnet vælger andre voksne, men vi må aldrig stoppe med at tilbyde os som et sted hvor der kan hentes tryghed og hjælp.

Sammenhængende børneliv

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Vi arbejder hele tiden med at bidrage til et *Sammenhængende børneliv*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi sikrer sammenhæng i børnenes liv og læring, i overgangene mellem hjem, dagtilbud og skoler, samt hvordan vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Børneområde Vest har et tæt samarbejde med skolerne i vores nærområde. Både de kommunale og med friskolerne. Inden skolestart besøger de kommende SFO børn skolerne og børnehaveklassepædagogerne besøger børnehavebørnene i deres rammer.

Det sidste år inden SFO start, samler vi børnene i en ”storegruppe” hvor vi især fokus på at gøre børnene robuste, at de er sociale, kan indgå i fællesskabet og deres personlige kompetencer øves. Kan de vente på tur, fordybe sig og modtage en kollektiv besked.

”Sammenhængende børneliv”

I Børneområde Vest prioriterer vi det pædagogiske arbejde med at understøtte de yngste børnehavebørn således, at de i deres tidlige møde med børnehavelivet tilegner sig positive erfaringer med børnehaven som et trygt udviklings- og læringsrum. Vi ved, at det har betydning for det enkelte barns trivsel og udvikling når de overgår fra vuggestue /dagpleje til børnehave, at de mødes af pædagogisk personale som er opmærksomme på, at de har brug for ekstra omsorg til at komme trygt ind i de nye rammer. Børnene har således et behov for at opleve nærværende pædagoger, for at de kan mestre de nye rutiner . Inden det enkelte barn overgår fra vuggestue/dagpleje til børnehave, vil personalet med udgangspunkt i en vurdering af barnets individuelle behov besøge kommende børnehavegruppe. Dette således at børn og familier oplever, at der foregår et tæt samarbejde imellem det pædagogiske personale, der er omkring barnet. Der inddrages altid relevante konsulenter og andre samarbejdspartnere i overgangen, for at sikre den bedste overlevering og opstart for barnet. Forældrenes perspektiver og indgående

kendskab til deres barn, er naturligvis vigtige at inddrage, hvilket imødekommes ved en samtale forud for opstart i institutionen.

Når man arbejder med gruppen af de yngste børnehavebørn er omdrejningspunktet for det pædagogiske arbejde, at lære at blive en del af det nye fællesskab – ligesom de daglige rutiner, tilvænningen til nye børn og voksne, og krav til højere grad af selvstændighed kendetegner livet som nyt børnehavebarn. Vi prioriterer små grupper, hvor barnet vil være tilknyttet en kontaktpædagog som sikrer en tryk start på børnehavelivet. Her har pædagogen bl.a. øget opmærksomhed på, at støtte barnet i toiletrutiner, hvilket ofte er et udviklingspunkt som kræver ekstra ressourcer. Nogle børn bruger fortsat ble når de starter i børnehaven, hvilket kræver at pædagogen kan gå fra til at skifte barnet. Flere gange om dagen støttes børnene til, at kunne tage tøj af og på selvstændigt, og her er det i kraft af normeringen i den aldersopdelte gruppe ro til, at kunne øve sig. Dette gør sig gældende i alle dagens rutiner og overgange. Det pædagogiske personale som varetager opgaven omkring de yngste børn om formiddagen, har ligeledes de sociale relationer som omdrejningspunkt for samværet med børnene. Dette med en intention om, at børnene skal støttes til at udforske nye relationer, og dette med muligheden for, at den voksne kan hjælpe med at udforske nye legekoder og legefællesskaber. Grundlæggende handler normeringen som tilrettelægges omkring de yngste børnehavebørn om, at der i overgangen fra vuggestue /dagpleje til børnehaven skal udvikles trykke

[Her kommer en praksisbeskrivelse](#)

Renskriv jeres miniprojektbeskrivelser og/eller praksisfortællinger i nedenstående skabeloner – Kopier det antal skabeloner I har brug for og slet evt. uaktuelle skabeloner

Det sammenhængende børneliv

- understøttelse af den bedste overgang fra børnehavebarn til skolebarn.

Det overordnede pædagogiske fokus for arbejdet med de kommende skolebørn i Børneområde Vest er, at gøre børnene læringsparate. Der ligger mange forståelser i netop det begreb, og de fleste vil umiddelbart forbinde det med børnenes læring om bogstaver, figurer og lignende, og i det hele taget skolerelaterede opgaver mm. I dialogen med de fagpersoner, lærere og pædagoger, som modtager børn fra vores område, og som skal tage børnene på deres næste udviklingsrejse, er den forståelse dog misforstået, og ikke gældende for de kompetencer som de oplever som værende af afgørende betydning for børnenes tilpasning ind i skolelivet i dag. Det er imidlertid et helt andet element, der bør være omdrejningspunkt for det skoleforberedende arbejde. Helt grundlæggende er robusthed hos det enkelte barn alt overskyggende for, hvordan og hvorvidt børnene opnår den bedste skolestart. Robusthed i ordets umiddelbare forståelse, kan hurtigt relateres til en opfattelse af, at

børn skal kunne tåle modstand, og den forståelse giver delvist mening. Dog er det en meget bredere forståelse af ordet som gør sig gældende i denne sammenhæng.

At udvikle sig hen imod at være et robust førskolebarn i Børneområde Vest vil sige, at det enkelte barn helt grundlæggende har tilegnet sig kompetencer som gør, at barnet kan vente på tur, kan acceptere et nej, forstår at være en del af et større socialt fællesskab, er i stand til at sige pyt, magter at møde modstand osv. Men lige så vigtigt er det et barn, som føler sig betydningsfuld for det fællesskab som det indgår i, som kan sige fra og som har en grundlæggende forståelse for egne følelser og des lignende. I det hele taget, skal børnene af det personale som omgiver dem, understøttes til, at blive resiliente individer, som på alle mulige måder er klædt på til, at bygge videre på det udviklingsmæssige fundament af robusthed, som de gerne skal have med fra førskoletiden.

For at imødekomme ovenstående, arbejdes der i førskolegruppen med forskellige målrettede aktiviteter, som alle har understøttelse af robusthed som omdrejningspunkt. Hver gang vi planlægger, hvorledes vi vil arbejde med næstkommende læreplanstema, er robusthed et underliggende fokus for arbejdet i de forskellige læringsgrupper, som førskolebørnene er inddelt i. Helt konkret anvender vi bl.a. materiale fra Fri for mobberi. Det aktuelle materiale lægger op til, at arbejde med forskellige perspektiver på følelser, lige som det afsluttende projekt i tiden op til opstart i Forårs SFO har overskriften "Hvem er jeg?". Det aktuelle projekt er planlagt med udgangspunkt i, som barn, at blive bevidst om sig selv og de forskelle og ligheder, som kan være mere eller mindre åbenlyse for dem. De læringsgrupper som børnene er inddelt i, i førskolegruppen, er bl.a. sammensat ud fra et kendskab til børnene ift. hvor de bedst kan udvikle sig hen imod at blive mere robuste. Der er således ofte forskellige fokuspunkter i den gruppe som det enkelte barn indgår i, således at der eksempelvis i én læringsgruppe arbejdes med at vente på tur, at lytte til de andre, at tilsidesætte egne behov mv, imens der i en anden læringsgruppe er fokus på at sige fra, mærke efter mv.

For at bygge bro imellem Børneområde Vest, forældrene og skolen tilbydes forældrene en samtale forud for børnenes skoleopstart. Omdrejningspunktet for samtalen med forældrene vil være en Skoleparathedundersøgelse, som laves på alle kommende skolebørn i efteråret. Derudover vil forældrene modtage Barnet i centrum som en sidste overlevering fra børnehaven til skolen. Såfremt der er særlige omstændigheder omkring et barns overgang til skole der gør sig gældende, arbejder vi hen imod at imødekomme dette bedst muligt med udgangspunkt i barnets bedste.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Vi arbejder hele tiden med *Inddragelse af lokalsamfundet*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at skabe trygge og udviklende læringsmiljøer for børnene.

Miniprojektet Besøg på plejehjemmet

Personalets udviklingsfokus

Vi er optaget af, hvordan vuggestue børnene vil reagere på at komme ud af de kendte rammer i Symfonien, og møde den ældre generation på det nærliggende plejehjem.

Vi er nysgerrige på, hvordan de ældre vil reagere på vores besøg og hvordan børnene reagerer på mødet med de ældre.

Kan der skabes sociale relationer imellem de ældre og børnene? Hvad

kan børnene give de ældre og omvendt ?

Miniprojektets fokus

Mini projektet handler om at få et samarbejde med det nærliggende plejehjem. Vi vil komme på besøg med de samme 6-8 børn, 1-2 gange om mdr. for at skabe genkendelighed for både børn og de ældre borgere.

Et godt samarbejde kan åbne op for at skabe nye traditioner f.eks. musikfestival eller en dag, hvor de ældre kommer og får kaffe og boller i vores institution.

Miniprojektet skulle gerne bidrage med at udvikle et godt og tæt samarbejde imellem vuggestuen og plejehjemmet og herved skabe et fælleskab imellem vuggestuebørnene og de ældre borgere.

Vi pædagoger skal være brobyggere mellem barnet og de ældre.

Projektdeltagere

Vuggestueteamet og de ældste vuggestuebørn, lederen af aktiviteten på plejehjemmet og de ældre medborgere.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

Vi vil i miniprojektet komme omkring flere dele af læringsblomsten, men vil særligt have fokus på kultur, æstetik og fællesskab.

- Børnene vil opleve at få samvær med andre ældre end deres egne bedsteforældre.
- At få aktiveret sanser og følelser uden for dagtilbuddet.
- At opleve et nyt fællesskab med andre normer og værdier.
- Danne bro imellem ældre og børn ved at bruge aktiviteter f.eks. gamle genkendelig børnesange, som de ældre selv har sunget, da de var børn.

Læringsblomstens pædagogiske grundlag, temaer og mål – Professionelt perspektiv

- Børnene får oplevelser med egne og andres kulturelle normer og traditioner
- Børnene udforsker sig selv og hinanden gennem leg og aktiviteter på tværs af alder, køn, social og kulturelle baggrund.

Evaluering af Miniprojektet

Refleksion over praksis

Vi har erfaret, at det er godt at have den samme gruppe børn med, da det giver genkendelighed for børn og ældre.

Vi oplever, at jo flere gange vi besøger plejehjemmet jo mere aktive og nysgerrige bliver børnene. Det smitter med glæde og energi hos de ældre.

De ansatte på plejehjemmet fortæller at besøgene giver de ældre energi og grundlag for gode samtaler mellem personalet og de ældre. De glæder sig til børnene kommer.

Projektet har været vellykket, så vi fortsætter med tiltaget og udvider evt. med at de ældre kommer på besøg i Symfonien.

Videndeling Vi

fortæller om projektet på husmøde og fællesmøde.

Øvrige tanker og forståelser

Det er vigtigt, at det er de samme børn, der kommer afsted, for at skabe genkendelighed for børn og de ældre.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Vi har hele tiden fokus på *Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi inddrager børnenes oplevelser og perspektiver, når vi løbende vurderer og udvikler kvaliteten af børnemiljøet, som en del af arbejdet med at skabe trygge og udviklende læringsmiljøer.

Renskriv jeres miniprojektbeskrivelser og/eller praksisfortællinger i nedenstående skabeloner – Kopier det antal skabeloner I har brug for og slet evt. uaktuelle skabeloner

Miniprojekt, Børnenes stemmer Børnemiljøvurdering

Børnemiljøet er utrolig vigtig for børns trivsel og udvikling. Det gælder både det fysiske og det psykiske miljø.

Pædagogerne har ofte, via uddannelse og erfaring, en forestilling om, hvilke fysiske og psykiske rammer/tiltag der er bedst for børnene. Men er børnene enige ?

Ved at benytte et spørgeskema opnås en ”win win situation”. Børnene bliver hørt og deres mening bliver taget alvorligt og så er de fyldt med gode ideer, som kan inspirere til nye tiltag.

[..\Materialer til PLP \(Må Ikke flyttes\)\Børne Miljø Skema - Forside udkast.docx](..\Materialer til PLP (Må Ikke flyttes)\Børne Miljø Skema - Forside udkast.docx)

[..\Materialer til PLP \(Må Ikke flyttes\)\Børnemiljø Spørgsmål 3,5 -6 år.docx](..\Materialer til PLP (Må Ikke flyttes)\Børnemiljø Spørgsmål 3,5 -6 år.docx)

Miniprojektets fokus

Fokus er at få afdækket børnemiljøet i vores børnehuse.

Er børnene i trivsel, er de en del af fællesskabet, har de en ven/venner, føler børnene, at de bliver hørt, set og mødt ?

Vi har udfærdiget et spørgeskema, som udfyldes sammen med barnets primærpædagog. Spørgeskemaet giver anledning til en samtale med barnet, hvor barnet giver sin mening tilkende. Det omhandler både hvad barnet føler, om det har venner, om pædagogerne lytter til dem og om de fysiske omgivelser.

Inden vi går i gang i Januar, inddrager vi forældrene via et forældre brev, der beskriver projektet. Ligeledes har vi lavet et lille skriv til forældrene ” Den positive Emma Gad for børnehalebørn”. Den giver gode ideer til forældrene om, hvordan de kan hjælpe deres barn med ”at være en god ven” for deres kammerater.

Efterfølgende evalueres forløbet, børnenes svar og der skrives en handleplan.

Projektdeltagere

Pædagoger i begge børnehuse, forældre og børn.

Læringsblomstens temaer og mål – Børneperspektiver

I projektet arbejdes der med flere af læringsblomstens temaer og mål.

Vi arbejder med dannelse, børneperspektiv og demokrati. Børnene bliver hørt, set og der bliver handlet på deres svar.

Vi arbejder med den sociale og personlige udvikling. Vi sætter fokus på, hvordan man er en god kammerat, den gode tone og hvordan vi kan hjælpe hinanden.

Kultur, æstetik og fællesskaber kommer i spil, når vi arbejder med børnefællesskaber og læringsmiljøer.

Kommunikation og sprog. Her sprogligøres børnenes tanker og ideer

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Som tidligere beskrevet, har vi i Faaborg-Midtfyn kommune udviklet et værktøj - *Læringsblomsten*, som hjælper os med at holde styr på de lovfastsatte temaer og mål i den pædagogiske læreplan, når

vi planlægger vores hverdag med børnene og reflekterer over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer vi skaber og børnenes læring.

Her kan du få en præsentation af [Læringsblomsten](#)

På de følgende sider folder vi læringsblomsten ud, idet vi gennemgår læreplanens 6 indholdstemaer og de 12 mål. Under hvert tema finder du eksempler på, hvad der kendetegner de læringsmiljøer, som personalet stræber efter at skabe, samt hvad børnene skal have mulighed for at opleve i deres hverdag sammen med kammerater og personale.

I afsnittet om evalueringskultur, kan I læse mere om, hvordan vi evaluerer vores pædagogiske praksis og følger op, så vores læringsmiljøer bedst muligt understøtter børnenes brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Alsidig personlig udvikling*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der er præget af omsorg og tryghed samt appellerer til nysgerrighed
- der understøtter samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale samt børn imellem
- hvor alle udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden gennem leg og aktiviteter – på tværs af alder, køn, social og kulturel baggrund

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at have mod på livet samt erfaringer med sociale positioner og demokratiske processer
- at være nysgerrige og føle sig trygge i verden, så de kan holde fast, prioritere og fordybe sig med tillid til egne potentialer
- at kunne engagere sig samt lege og deltage i forskellige fællesskaber, hvor de kan få hjælp til at regulere deres følelser og håndtere både med- og modgang

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres alsidige personlige udvikling.

Renskriv jeres miniprojektbeskrivelser og/eller praksisfortællinger i nedenstående skabeloner – Kopier det antal skabeloner I har brug for og slet evt. uaktuelle skabeloner

Hjernesmart pædagogik. Fokus på følelser.

Indledning – begyndelse

For at have at være i god trivsel og part til udvikling og læring, er det vigtigt at man har ”styr på” på sine følelser. At man accepterer, at alle følelser er gode, at der er forskellige måder at tackle dem på og det er godt at ”søge hjælp”, hvis det er svært. En måde at arbejde med følelser på, er at tage afsæt i Anette Prehns hjernesmart pædagogik og introducere følelseshjulet. Det visualiserer følelserne, giver børnene en forklaring på, hvad der er sker, hvorfor og hjælp til at agere hensigtsmæssigt også i situationer der er svære.

Hændelse– handlingsforløb

I børnehuset Symfonien er der samling hver formiddag, mens der spises frugt. Her deltog ressource pædagogen på skift i alle grupper. Vi snakkede om de forskellige følelser, viste hinanden hvordan vi ser ud, når vi er glade, når vi keder os, er triste, sure eller meget vrede. Der blev sat ord på, der blev snakket om, hvad der f.eks sker, når man er rasende, hvorfor man kan komme til at slå og hvordan man kan handle anderledes. Vi bruger en flaske med vand og glimmer. Ved at ryste den og kigge på, at glimmeret stille og roligt falder ned til bunden, så forsvinder ”det vrede” og så kan der snakkes om, hvordan vi gør noget ved det. Vi sang med følelser, vi så masser af ansigtsudtryk, som vi skulle løbe hen og lægge på det matchende billede, så kroppen også kom i spil 😊.

Afslutning

En uges samlinger i alle grupper med input om følelser, blev afsluttet med at to store følelseshjul blev sat op i børnehaven. Børnene går nu selv hen og stiller pilen på den følelse, de har. Følelseshjulene bliver også brugt meget sammen med forældrene, når børnene bliver afleveret og hentet.

Analyse og fortolkning

Hvad er barneperspektivet i fortællingen?

Det er vigtigt, at kunne agere hensigtsmæssigt i forskellige situationer. Det gør man kun, når man kender de følelser et menneske indeholder og accepterer, at alle følelser er i orden. At være i stand til at søge hjælp, hvis noget er svært, kunne aflæse andres kropssprog, være en god ven, hjælpe og passe på hinanden. Så hviler man i sig selv og skal ikke bruge energi til at ”holde sammen på sig selv”. Det frigiver energi til leg, udvikling, venskaber og læring. Til at have det godt 😊

Hvad er voksenperspektivet i fortællingen?

At alle børn har fået den samme introduktion gør, at værktøjerne kan bruges på alle børn og af alle pædagoger, også på legepladsen hvor vi er blandet. Det at kunne stoppe et vredesudbrud eller et voldsomt

09-10-2024

udbud af, at være ked af det, hurtigere, er dejligt både for barnet, kammeraterne og pædagogerne. Det af barnet når at stoppe op inden, det slår et andet barn, giver barnet færre oplevelser af "at have gjort noget forkert", færre konflikter og færre børn der bliver kede af det. Bedre selvværd.

Sammenfatning

Aktiviteten har haft god effekt. Flere af børnene kommer hurtigere og nemmere igennem vredesudbrud og at være kede af det. Flere forældre har fået introduktion til følelseshjul og glimmerflaske, så de kan bruge det derhjemme. At alle pædagoger har været med til forløbet, gør at værktøjerne bliver brugt.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Social udvikling*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne
- hvor alle er aktive medspillere og udviklere af fællesskaber i empatisk samspil med andre børn og voksne - såvel i som uden for dagtilbuddet
- hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at blive mødt, respekteret og anerkendt, som dem de er i fællesskaber, hvor de kan udtrykke deres følelser og tanker og blive forstået
- at have gode venner og værdi i sig selv, når de deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det, der er anderledes end dem selv

- at tage hensyn, eksperimentere, udforske, møde modstand og forskelligheder i trygge rammer sammen med gode kammerater og hjælpsomme voksne
- at være kendte i og trygge ved lokalmiljøet samt bekendt med forskellige kulturtilbud og muligheder i området

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres sociale udvikling.

Praksisfortællingen på social udvikling

I Symfonien arbejder vi med læringsgrupper, hvilket vil sige, at børnene hver dag er en del af et mindre fællesskab i en ellers forholdsvis stor ramme. Vi tror på, at det bliver nemmere for det enkelte barn, at udvikle sine sociale forståelse og kompetencer, når vi konstant har en opmærksomhed på de deltagelsesmuligheder, som vi som pædagogisk personale er medskabere af. Læringsgrupperne er dannet ud fra en pædagogisk stilling tagen til, hvor det enkelt barn bedst kan opbygge relationer til den/de voksne og de andre børn i den aktuelle gruppe. Sammensætningen af børn er derfor på ingen måde tilfældig, lige som grupperne er modellerbare. Hvis vi skal sikre børnene det bedste læringsmiljø, er vi nødt til konstant at være bevidste om, hvor det enkelte barn har de bedste forudsætninger for at få positive erfaringer med det, at være en værdifuld del af et socialt fællesskab. Den voksne i læringsgrupperne fungerer i høj grad som en vejleder i det sociale samspil børnene imellem. Pædagogens evne til at planlægge pædagogiske aktiviteter, hvor de sociale udfordringer som er en naturlig del af børnenes liv, har en afgørende betydning for, hvilke erfaringer de opbygger med det at kunne forhandle, at møde modstand, at lytte til andres perspektiver, at blive robuste, og i det hele taget det at blive et socialt menneske. Det er pædagogernes ansvar, at hjælpe børnene til at udvide deres forståelsesramme således, at det at aflæse andre børn verbalt som nonverbalt bliver en integreret del af deres sociale værktøj og dermed forståelsesramme. Når børnene er helt små og går i vuggestue i Symfonien, er der i høj grad behov for, at børnene hjælpes til at sætte ord på og blive spejlet i de følelser som de udviser i samspillet med andre. De gentagende italesættelser og spejlinger fra de pædagogerne skulle gerne bidrage til, at udvide børnenes forståelse for deres egne reaktioner lige så vel som andres reaktion på deres adfærd.

Når vi arbejder med børn der af forskellige årsager kan være placeret i yderkanten af det sociale fællesskab, arbejder vi ud fra en tilgang som hedder, at alle børn skal have mulighed for deltagelse. Det betyder konkret at vi stiller os det spørgsmål "hvad kræver det af os at optimere det aktuelle barns lyst, evne, kompetencer til at være en del af fællesskabet i Symfonien?". Vi forsøger at forstå de bagvedliggende årsager til barnets mindre sociale adfærd, og den pædagogiske indsats tilrettelægges så vidt muligt med et mål og intention om, at inkludere det enkelte barn. Vi tror på, at det er i samværet med andre vi udvikler vores selvforståelse, hvorfor vores pædagogiske opmærksomhed altid er rettet mod det ansvar som vi har for, at understøtte børnenes sociale erfaringer positivt.

Vi har i en periode haft, og har fortsat, fokus på pædagogens legende tilgang. Når vi som pædagoger *leger med* i hverdagen, kan det bidrage til at skabe helt naturlige legesituationer, hvor man f.eks. eksperimenterer med følelser, men hvor man fjerner det fra sig selv. Følelserne kan således være en mere skjult læringsituation for børnene, som gør det at tale om og forstå følelser nemmere. Dette kan eks. komme til udtryk igennem leg med bamser og dukker mm.

Vores intention er helt overordnet, at børn i Symfonien skal opleve at blive mødt af voksne som guider dem, og som forstår, at det er en læringsproces som de er i gang med. Det kan være en lang proces at afkode de sociale koder, hvilket stiller krav til pædagogernes evne til at være tilgængelige og tålmodige i deres rolle som sociale mentorer.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.” *Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41*

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Kommunikation og sprog*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- hvor voksne anvender et nuanceret og nærværende sprog samt sikrer alles mulighed for at indgå i sproglige samspil og dialoger på tværs af alder, køn, modersmål og social baggrund

- hvor alle har adgang til såvel analoge som digitale bøger, spil og skriveredskaber, som kan anvendes med og uden voksnes hjælp
- hvor de fysiske rammer giver plads til samtaler af høj kvalitet i leg, rutiner og planlagte aktiviteter, og voksne sikrer alle lige deltagelsesmuligheder ved at gå bagved, ved siden af eller foran i samvær og aktiviteter

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- positive, nærværende voksne og kammerater, der justerer deres opmærksomhed i forhold til dem og kammeraterne, mens de øver sig i at spørge, lytte og tilbyde relevante svar til hinanden
- erfaringer med at sprogliggøre deres tanker og behov og at være inddraget i det sociale samvær, så de opbygger stærke relationer på tværs af alder, køn, modersmål og social baggrund
- at både kroppen, talen og skriftsproget er i brug, når vi udforsker vores ideer, relationer og fælles omverden

I perioden januar til april 2023 arbejder Børneområde Vest med emnet kommunikation og sprog

Børn udvikler deres kommunikation og sprog i nære relationer med deres forældre, i fællesskaber med andre børn og det pædagogiske personale.

Kommunikation og sprog er centralt for at danne relationer, indgå i fællesskaber og vedligeholdelse af venskaber. Det har betydning for, hvordan børnene klarer sig i skolen og i livet.

Legen er vigtig, som en øvebane for barnets nonverbale og verbale kommunikation, ordforråd og sætninger. Dette kan understøttes ved pædagogernes legedeltagelse og rammesætning af legen.

Det er vigtigt at børnene bliver styrket i "at samtale" gerne ud fra legeindhold.... fælles opmærksomhed, at børnene bliver nysgerrige på sproget, eksperimenterer med det, får udbygget ordforråd f.eks. igennem historiefortælling og dialogisk læsning . Sproget skal bruges/styrkes i alle kontekster. Rutiner, voksen initierede aktiviteter og spontane lege.

Der skal især være fokus på :

- **Interaktioner**, der sætter fokus på udvikling af kommunikation og sprog i voksen-barn-interaktioner
  - **Fællesskaber**, der sætter fokus på udvikling af kommunikation og sprog i børnefællesskaber
  - **Rollemodeller**, der sætter fokus på hvordan pædagogisk personale som sproglige rollemodeller kan understøtte børns kommunikative og sproglige udvikling
- Aktiviteter:

Alle børn skal sammen med kontaktpædagogen udfylde Børne Miljø skema (skema, skriv, og forside ligger i mappen børnemiljø). Herved styrker vi igennem interaktion/ den nære relation selve samtalen, øver kommunikation, ordforråd samtidig med at der sættes fokus på om/hvordan barnet trives i dagligdagen.

I januar, februar og marts 2023 arbejder Børne Område Vest med temaets mål i praksis. Herefter udarbejdes et Miniprojekt, der beskriver, hvordan vi har arbejdet med børnenes brede læring med særligt fokus på kommunikation og sprog.

[..\Materialer til PLP \(Må Ikke flyttes\)\Nyhedsbrev kommunikation og sprog.docx](#)

Et miniprojekt er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagoger, med henblik på at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den styrkede pædagogiske læreplan **BØRNEOMRÅDE VEST**

<p>Miniprojektansvarlig</p>	
<p><i>Udviklingsfokus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad er du/I nysgerrige på at undersøge og afprøve ift. det pædagogiske grundlag og læringsmiljøet? 	<p>Tema: Kommunikation og sprog</p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.</p> <p>Hvad undersøger vi: Vi undersøger hvordan vi med fokus på kommunikation og sprog, kan skabe større sammenhæng mellem hjem og vuggestue?</p>
<p><i>Miniprojektets fokus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad handler dit/jeres miniprojekt om? Hvilke elementer i læringsmiljøet skal miniprojektet bidrage til at udvikle (børnekultur, rutiner, vokseninitierede aktiviteter – leg og fællesskaber)? 	<p>Miniprojektet er en vokseninitieret aktivitet, der skal hjælpe børnene med at få sat ord på hvem de selv er, hvem de er i familie med, hvor de bor, hvad de godt kan lide at lege med og hvad billederne giver anledning til at tale om.</p> <p>Billederne kan også være med til at gøre børnene opmærksomme på hinanden og hinandens familier og på den måde give anledning til leg og fællesskab.</p> <p>Børnene får hver sit hus, som de tegner på. Forældrene bidrager med billeder af børnene, deres familie og yndlingsting, som vi hjælper børnene med at sætte på husene. Husene lamineres og hænges op tilgængeligt for børnene.</p>
<p><i>Projektdeltagere</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilke børn, medarbejdere, ledere, forældre mv. deltager i miniprojektet? 	<p>Alle børn og voksne i vuggestuen deltager i projektet. Forældrene bidrager med billeder af det der skal være i barnets hus.</p>

Læringsblomsten - Børneperspektiver (Temaer og mål i Læringsblomsten)	Tema: Kommunikation og sprog
--	---------------------------------

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Krop, sanser og bevægelse*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- med plads til kropslig udfoldelse og mangfoldighed, hvor børnenes behov og initiativer følges og kropslig sundhed understøttes
- hvor der udvises glæde ved bevægelse, og voksne muliggør kropslig udfoldelse ude som inde samt sikrer plads til både store armbevægelser og ro til fordybelse
- hvor alle sanser påskønnes og udfordres, så børnene får erfaringer med kropslige fornemmelser og følelser gennem leg, rutiner og aktiviteter

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at mestre overgange mellem ro og bevægelse og nyde begge dele
- at tage initiativer til leg og eksperimenter med krop og sanser samt have tillid til og glæde ved bevægelse og sansede indtryk
- at kende til og forstå deres krops funktioner og behov samt reagere hensigtsmæssigt på sanseindtryk og kroppens signaler

[..\Materialer til PLP \(Må Ikke flyttes\)\Nyhedsbrev for Børneområde Vest august.docx](#)

Krop, sanser og bevægelse

Mennesket er skabt til bevægelse og verden opleves igennem kroppen og sanserne.

Bevægelse spiller en afgørende rolle for, hvordan vores hjerne udvikler sig. Hormoner og signalstoffer, som hjernens udvikling (nervebaner/nerveforbindelser og myelin) er afhængig af, bliver produceret ved bevægelse.

Mange børn er vokset op med de "Onde T` er ". T - trafik, T – transport, T- telefon, T- tyk,

T- tid, T- tøj, T – tryghed (overdrevet fokus på sikkerhed) og 1/3 del af børn har motoriske vanskeligheder ved skolestart.

Børn har det især godt, når de bevæger sig og bruger kroppen sammen med andre

(Børneforsker Kim Rasmussen)

Vi er født læringsparate. Det, vi sanser og bliver en del af, det husker og lærer vi. Derfor er det vigtigt, at alle 7 sanser, bliver brugt og udviklet.

I august, september og oktober 2023 arbejder Børne Område Vest med temaets mål i praksis. Herefter udarbejdes et Miniprojekt, der beskriver, hvordan vi har arbejdet med børnenes brede læring med særligt fokus på deres kroppe, sanser og bevægelse.

Et miniprojekt er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagoger, med henblik på at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den styrkede pædagogiske læreplan **BØRNEOMRÅDE VEST**

<p>Miniprojektansvarlig</p> <p>Udviklingsfokus</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad er du/I nysgerrige på at 25-06-2024 undersøge og afprøve ift. det pædagogiske grundlag og læringsmiljøet? 	<p>Vuggestuen I Symfonien</p> <p>Tema: Understøttet med tekst fra SPL: Krop, sanser og bevægelse – <i>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops og bevægelses glæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.</i></p> <p>Hvad undersøger vi: Vi vil gerne prøve at skabe en ramme for ro og fokus på sanserne. På denne måde, vil vi se om vi via de ydre rammer, kan skabe en indre ro.</p>
<p>Miniprojektets fokus</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad handler dit/jeres miniprojekt om? Hvilke elementer i læringsmiljøet skal miniprojektet bidrage til at udvikle (børnekultur, rutiner, vokseninitierede aktiviteter – leg og fællesskaber)? 	<p>Vi vil prøve, af forskellige veje, med meditationsmusik, massage med bolde og gong gong, at skabe en ro – en kropslig ro. Vi har derudover haft fokus på den kropslige berøring direkte med vores hænder, fremfor med bolden i massage, og har haft fokus på fødderne, hvor vi masserer fødderne, lavede fodbad og smurte deres fødder ind i creme.</p> <p><i>”Dem man rører ved, mobber man ikke” – Mary Fonden</i> I dette eksempel kan det oversættes til <i>”Dem man rører ved, slår man ikke”</i>, med et fokus på hinanden og hvor andres og egne grænser går.</p> <p>Når vi gør noget rart ved hinanden, skaber det en interesse og empati for hinanden. Vi får øje på hinanden på en anden måde, end i legen.</p> <p>Med dette vil vi gerne skabe et fællesskab blandt børnene og en børnekultur med fokus på at være en god ven. Derudover er det en vokseninitieret aktivitet, som vi skaber hver anden mandag. Her sætter vi grænserne og har fokus på ikke at overskride børnenes grænser, inde for denne ramme.</p>
<p>Projektdeltagere</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilke børn, medarbejdere, ledere, forældre mv. deltager i miniprojektet? 	<p>Børnene i Maxi 1 + det pædagogiske personale på stuen.</p>
<p>Læringsblomsten - Børneperspektiver (Temaer og mål i Læringsblomsten)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad forventer du/I, at barnet/børnene vil opleve, erfare og lære, ved at være med i miniprojektet? 	<p>Tema: Krop, sanser og bevægelse</p> <p>Nationale mål: Citater fra Den styrkede pædagogiske læreplan: <i>”Sanserne er børns adgang til verden og fundamentet for at opfatte og begribe verden.”</i></p> <p>Som barn oplever jeg:</p>

	<p>At jeg er en del af et fællesskab, hvor man har det rart og er gode ved hinanden. Jeg lærer at være i roen, i et fællesskab, i en ellers til tider hektisk hverdag. Jeg mærker nærværende voksne, som skaber en ro omkring mig og mine venner.</p>
	<p>Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer: Vi vil gerne være med til at skabe et miljø med fokus på indre og ydre ro. Vi vil vise glæde ved at være tæt på hinanden, nærværet og rolig berøring.</p>
<p>Læringsblomsten - Professionelt perspektiv (Det pædagogiske grundlag samt temaer og mål i Læringsblomsten)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad forventer du/I at opleve, erfare og lære gennem miniprojektet? 	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på egne kompetencer og på faglig praksisudvikling. Kollegial feedback. <div data-bbox="667 689 1098 887" data-label="Diagram"> </div> <p>Pædagogisk personale: Vi vil gerne erfare hvordan vi på bedste vis kan skabe en ro for børnene og os selv på stuen. Derudover at erfare, hvad børnene kan lide og hvor deres grænser går. Vi vil skabe et rum, hvor vi kan evaluere på, hvad der fungerede godt og hvad vi kunne prøve at gøre anderledes fremover.</p> <p>Børnene: Vi håber at børnene begynder at vise mere interesse for rolig berøring, at kunne finde ro og måske selv tage initiativ til aktiviteterne, ved f.eks. at bruge små bolde til massage eller aе hinanden på ryggen. Bruger de det i legen? Aer de/ masserer de dukkerne, putter creme på osv.</p>
<p>Viden og handlemåder</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilken faglig viden og særlige handlemåder vil du/I bringe i spil i forbindelse med <div data-bbox="148 1581 389 1805" data-label="Image"> </div> <p>miniprojektet?</p>	<p>Vi vil bruge vores viden om sanser og berøring, samt hvad der føles rart. Vi vil bruge vores viden om nærmeste udviklingszone til at tilrettelægge aktiviteterne.</p>

<p>Plan for miniprojektet</p> <p>Lav en plan for, hvordan miniprojektet helt konkret skal foregå, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan vil I dokumentere sammenhængen mellem det 	<p>Plan for projektet:</p> <p>Hver anden mandag, når vi ikke er til DGI mandag i gymnastiksalen, laver vi en sanses aktivitet. Herunder massage, gong gong, fodbad, indsmøring af ben/fødder med creme.</p>

<p>læringsmiljø I etablerer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad skal være i fokus for <p>dokumentationen?</p>	<p>Evalueringsmålet:</p> <p>Vi evaluerer ved at snakke om hvad der kan gøres anderledes og hvad der fungerede godt.</p> <p>Vi vil printe billeder af aktiviteterne og spørge børnene ind til aktiviteterne. Kan de huske hvad vi lavede? Hvad kan de bedst lide?</p> <p>Dokumentation:</p> <p>Vi vil prøve at optage nogle af aktiviteterne, for at se hvilke børn der trække sig, hvem er fordybet og hvad kan vi selv gøre for at få børnene bedst med og skabe ro.</p>
---	---

<p><i>Tidsramme</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor, hvornår og hvor længe skal miniprojektet finde sted? • Hvor og hvornår evaluerer I? 	<p>Hvor: På stuen, på de blå måtter. Hvornår: Hver anden mandag Hvor længe: Dette er stadig uvist.</p> <p>Hvor og hvornår evaluerer vi? Vi evaluerer undervejs, samt engang i foråret, når vi har gjort det endnu flere gange. Da det kun foregår hver anden mandag, har vi brug for at længere periode til at afprøve det, for at kunne se et eventuelt resultat.</p>
<p>EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE</p>	
<p><i>Refleksion over praksis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke nye sanselige erfaringer om samarbejde mellem børn og pædagogisk personale har miniprojektet givet dig/jer? • Hvilke nye erfaringer har I hver især fået om egne måder at reagere og handle på i konkrete situationer i pædagogisk praksis? • Hvilke nye forståelser om udvikling af læringsmiljøet har miniprojektet givet anledning til? • Hvilken viden og hvilke handlemåder er du/I blevet nysgerrige på, at arbejde videre med? 	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus på egne kompetencer og på faglig praksisudvikling. • Kollegial feedback. <p>ANALYSEN: Vi kan se at en let berøring, ved store følelser, kan hjælpe dem igennem de følelser de ligger inde med. De er vant til berøring gennem massagen, hvilket gør dem mere i stand til at modtage let berøring og kram, når vi hjælper dem i deres følelser. Vi er bl.a. blevet opmærksomme på, at når børnene forlader aktiviteten, er det vigtigt for os voksne at prioritere, om en voksen rejser sig, for at hente de "afvigende" børn, da det kan skabe endnu mere uro, i en ellers rolig aktivitet. Børnene kan blive hurtigt mættet og overvældet af en sansefokuseret aktivitet, så det er okay at de trækker sig. Vi voksne skal være gode til at skabe roen og bibeholde den. Det hjælper dem gennem hele dagen.</p>
	<p>Ydre berøring kan give indre ro. En let hånd, et kram, trykmassage – forskellige ting, skaber ro for forskellige børn.</p>
<p><i>Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Se jeres dokumentation igennem og beskriv: • hvor ser du/I, at det læringsmiljø I har etableret, har påvirket børnene? • hvordan har det påvirket børnene? 	<p>TEGN: Vi skaber en genkendelighed omkring objekterne, vi bruger i aktiviteten, som gør at børnene ved, hvad der skal ske. Kassen og rutinen, skaber en genkendelig, der gør at de kan genskabe aktiviteten, i egen leg. Vi ser bl.a. at børnene er begyndt at give hinanden mange kram, hjælper hinanden og er meget omsorgsfulde, både overfor hinanden og for dukkerne. Om det er denne aktivitet der er skyld i det eller om andre faktorer har spillet ind, er selvfølgelig svært at sige.</p>

<p><i>Opfølgning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan, hvornår og med hvem vil du/I følge op? 	<p>Vi følger op med hinanden og fortsætter aktiviteten hver anden mandag, da vi synes det er meget givende, for både børn og voksne. Her vil vi fortsat have fokus på sanser og massage.</p> <p>På husmødet ca. en gang om måneden, vil vi evaluere og se om vi skal lave ændringer i aktiviteten.</p>
<p><i>Videndeling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan vil du/I dele viden med kollegaer, leder og samarbejdspartnere i øvrigt? 	<p>Vi vil opfordre til at de kan læse vores miniprojekt beskrivelse. Man er velkommen til at stille uddybende spørgsmål, hvis det har interesse for gruppen.</p>
<p><i>Øvrige tanker og forståelser</i></p>	

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

25-06-2024

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Natur, udeliv og science*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der understøtter spontan glæde ved naturen, og hvor bæredygtige praksisser udfoldes
- hvor børnenes lyst til at udforske naturfænomener og lege med tal, former og mængdeopfattelser anerkendes og mødes relevant.
- hvor børnene får erfaringer med at genkende, undres og udtrykke sig om årsag, virkning og andre forklaringer på sammenhæng, mens voksne etablerer en bro mellem konkrete oplevelser og naturvidenskabens forståelser og begreber

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- glæde ved og forbundenhed med naturen samt kendskab til naturvidenskabeligt og matematisk funderede begreber og forklaringsmodeller.
- erfaringer med at observere og undersøge naturfænomener i den nære og større omverden
- begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling samt mine muligheder for selv at bidrage

Udgangspunktet for at forstå verden er også forståelsen af den natur, mennesker lever i og har ansvar for. Naturoplevelser i barndommen bidrager både til den følelsesmæssige, mentale og fysiske udvikling. En naturfaglig dannelse skabes af oplevelser med, interesse for og viden om naturen i et miljø, hvor der er plads til at undres, stille spørgsmål og finde svar.

Når børn har mulighed for at være i, sanse og opleve naturen på alle årstider, i forskelligt vejr og landskaber, styrkes også deres sanseapparat og deres motoriske udfoldelse. Naturen er en enestående legeplads for både sind og krop. Når børn leger i naturen, får fantasien og samværet med andre spillerum, og børnene udfordres på mange planer både kropsligt og mentalt.

Naturen er en skatkiste af kundskab. I skov, på mark og ved strand har børnene mulighed for at hente førstehåndsindtryk om dyr, planter og materialer. De kan bygge, skabe og konstruere og udforske materialer og teknikker. Gennem vidende og medlevende voksne kan børnene få vigtige erfaringer, eksperimentere og hente masser af viden om naturfænomener og tekniske sammenhænge.

At bruge naturen som eksperimentarium og legerum danner grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.

[..\Materialer til PLP \(Må Ikke flyttes\)\Nyhedsbrev for april maj juni.docx](#)

Affaldssortering

God affaldshåndtering/genbrug kan man ikke lære for tidligt. Derfor er det vigtigt, at give børn en forståelse for affald og genbrug, så de ved, at affald ikke blot forsvinder,

25-06-2024

fordi skraldemanden henter det. Børn må gerne lære, at de også kan have stor indflydelse på miljøet. Derudover har man rig mulighed for at benytte store dele af det affald, vi ellers smider ud. Man kan lave uendelige ting ud af et hvilket som helst stykke affald.

I april, maj og juni 2024 arbejder Børne Område Vest med temaets mål i praksis. Herefter udarbejdes et Miniprojekt, der beskriver, hvordan vi har arbejdet med børnenes brede læring med særligt fokus på natur, udeliv og science.

Et miniprojekt er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagoger, med henblik på at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den styrkede pædagogiske læreplan **BØRNEOMRÅDE VEST**

<p>Miniprojektansvarlig</p> <p><i>Udviklingsfokus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 25-06-2024 25-06-2024 nysgerrige på at undersøge og afprøve ift. det pædagogiske grundlag og læringsmiljøet? 	<p>Symfoniens ældste gruppe</p> <p>Tema: Natur, udeliv og science Understøttet med tekst fra SPL:</p> <p>Hvad undersøger vi:</p> <p>Vi vil i vores projekt rette fokus på, hvor maden kommer fra. Hvor kommer vores grøntsager og frugter egentlig fra, udover køledisken nede i brugsen?</p>
<p><i>Miniprojektets fokus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad handler dit/jeres miniprojekt om? Hvilke elementer i læringsmiljøet skal miniprojektet bidrage til at udvikle (børnekultur, rutiner, vokseninitierede aktiviteter – leg og fællesskaber)? 	<p>Vores projekt handler om at etablere en ny køkkenhave med fokus på ny læring om naturen og dens gaver, hvis vi passer på den. Da det er en vokseninitieret aktivitet, vil vi rette fokus på at få børnene inddraget. Fællesskabet omkring køkkenhaven er meget vigtigt for os. Vi skal sammen passe godt på den, og børnene skal have forskellige opgaver omkring den. Det er vigtigt for os, at det bliver i et legende element, så det at passe køkkenhaven bliver som en leg for børnene.</p>
<p><i>Projektdeltagere</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilke børn, medarbejdere, ledere, forældre mv. deltager i miniprojektet? 	<p>Ældste gruppes børn, personale og bedsteforældre vil være en del af projektet. Da vi efter at have etableret vores køkkenhave har en bedsteforældredag, hvor alle har en blomst, en krydderurt eller en grøntsag med, vil bedsteforældrene altså være en del af dette projekt.</p>

<p><i>Læringsblomsten - Børneperspektiver</i> (Temaer og mål i Læringsblomsten)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad forventer du/I, at barnet/børnene vil opleve, erfare og lære, ved at være med i miniprojektet? 	<p>Tema: Natur, udeliv og science</p> <p>Nationale mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler og danner sig indenfor natur og udeliv. (børn undersøger og er nysgerrige på naturen.) Børnefællesskaber (Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for) Det er meget vigtigt for et barns trivsel at det har en oplevelse af at være en del af fællesskabet. En oplevelse af at høre til, at der er brug for det og at det kan bidrage med noget positivt til dette fællesskab. Uderummet rummer både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv oplevelse, af at være nysgerrig i naturen. <p>Som barn oplever jeg:</p> <ul style="list-style-type: none"> At have en voksen der både gennem leg, samtale, visuel understøttelse og fysiske gøremål. Det gør at jeg måske finder ud af hvordan jeg lærer det bedst. Opleve en større sammenhæng om hvor de ting vi spiser kommer fra. <p>Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer:</p> <ul style="list-style-type: none"> Der gør det muligt at lærer og lagre tingene på flere forskellige måder.
--	---

<p><i>Læringsblomsten - Professionelt perspektiv</i> (Det pædagogiske grundlag samt temaer og mål i Læringsblomsten)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad forventer du/I at opleve, erfare og lære gennem miniprojektet? 	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på egne kompetencer og på faglig praksisudvikling. Kollegial feedback.
	<p>Samarbejde omkring etableringen af en køkkenhave i børnehaven giver børn mulighed for at udvikle en række vigtige sociale og praktiske færdigheder. Først og fremmest lærer børnene at arbejde sammen om et fælles mål, hvilket styrker deres evne til at kommunikere, lytte og tage hensyn til hinandens idéer og behov. Når de sammen skal beslutte, hvilke planter de vil dyrke, og hvordan de skal passe dem, øver de sig i problemløsning og at tage fælles beslutninger.</p>

<p>Viden og handlemåder</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilken faglig viden og særlige handlemåder vil du/l bringe i spil i forbindelse med <p>miniprojektet?</p>	<p>Vi vil have meget fokus på medbestemmelse for børnene. Det er vigtigt, at børnenes stemmer bliver hørt.</p> <p>Vi vil gøre aktiviteterne omkring køkkenhaven til en leg, med en blanding af medbestemmelse og voksen styrede aktiviteter.</p> <p>Samtidig vil vi selv deltage aktivt i at passe køkkenhaven og aktiviteter omkring den.</p> <p>Vi vil sikre, alle børn lige deltagelsesmuligheder ved at gå bagved, ved siden af eller foran i samvær og aktiviteter.</p>
<p>Plan for miniprojektet</p> <p>Lav en plan for, hvordan miniprojektet helt konkret skal foregå, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan vil I dokumentere sammenhængen mellem det 	<p>Plan for projektet:</p> <p>Plan for projektet:</p> <ol style="list-style-type: none"> Etablere køkkenhaven. Snakke om grøntsager fra jord til bord. Så og plante bl.a. til Bedsteforældredag. Passe haven.

<p>læringsmiljø I etablerer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad skal være i fokus for <p>dokumentationen?</p>	<p>Evalueringsmålet:</p> <p>Først og fremmest lærer børnene at arbejde sammen om et fælles mål, hvilket styrker deres evne til at kommunikere, lytte og tage hensyn til hinandens idéer og behov. Når de sammen skal beslutte, hvilke planter de vil dyrke, og hvordan de skal passe dem, øver de sig i problemløsning og at tage fælles beslutninger.</p> <p>Dokumentation:</p> <p>Vi dokumenterer ved at tage billeder og skrive dagbog og ligge på Aula.</p>
--	---

<p><i>Tidsramme</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor, hvornår og hvor længe skal miniprojektet finde sted? • Hvor og hvornår evaluerer I? 	<p>Projektet strækker sig over 2 måneder i maj og juni.</p> <p>Vi vil undervejs evaluere og justere alt efter børnenes engagement og vedholdenhed.</p> <p>Vi vil efter projektet lave børneinterviews. Hvor vi vil undersøge hvad børnene har fået ud af projektet og om det egentlig har været sjovt.</p>
<p>EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE</p>	<p>EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE AF MINIPROJEKT</p>
<p><i>Refleksion over praksis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke nye sanselige erfaringer om samarbejde mellem børn og pædagogisk personale har miniprojektet givet dig/jer? • Hvilke nye erfaringer har I hver især fået om egne måder at reagere og handle på i konkrete situationer i pædagogisk praksis? • Hvilke nye forståelser om udvikling af læringsmiljøet har miniprojektet givet anledning til? • Hvilken viden og hvilke handle måder er du/I blevet nysgerrige på, at arbejde videre med? 	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus på egne kompetencer og på faglig praksisudvikling. <p>◦ Kollegial feedback.</p> <p>ANALYSEN: Efter projektet med køkkenhaven i børnehaven har både børn og personale oplevet store fordele, selvom det har været udfordrende at passe haven. Selvom resultaterne i haven måske ikke altid blev som forventet, har børnene fået utrolig meget ud af selve processen. Det har lært dem værdifulde livsfærdigheder som tålmodighed, vedholdenhed og problemløsning. De har erfaret, at det ikke altid er slutresultatet, der tæller, men snarere rejsen derhen og de erfaringer, man gør sig undervejs.</p>

<p><i>Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Se jeres dokumentation igennem og beskriv: • hvor ser du/I, at det læringsmiljø I har etableret, har påvirket børnene? • hvordan har det påvirket børnene? 	<p>TEGN:</p> <p>For børnene har det været en lærerig proces at se, hvordan planter vokser, og hvordan de gennem deres egen indsats har skabt noget fra bunden. Selvom nogle planter ikke trivedes, eller ukrudtet til tider tog overhånd, har børnene udviklet en forståelse for naturens processer og lært at håndtere udfordringer. De har oplevet værdien af teamwork, da de i fællesskab skulle finde løsninger på, hvordan haven bedst kunne passes.</p>
<p><i>Opfølgning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan, hvornår og med hvem vil du/I følge op? 	<p>Vi tænker helt sikkert, at vi vil kigge i vores miniprojekt igen næste gang, vi skal have dette læreplanstema. Skal vi lave det sammen igen, eller var det et for stort projekt? Men hold da op, hvor var processen god, selvom køkkenhaven ikke kunne holdes på det niveau, vi ønskede det.</p>
<p><i>Videndeling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan vil du/I dele viden med kollegaer, leder og samarbejdspartnere i øvrigt? 	<p>For personalet har projektet givet et dybere indblik i børnenes udvikling. De har set, hvordan børnene voksede i deres evne til at samarbejde, tage ansvar og udvise omsorg, ikke kun for planterne, men også for hinanden. Personalet har også opdaget, at selvom det praktiske resultat af køkkenhaven måske ikke var perfekt, så var den vigtige læring i, at børnene gennemgik processen med engagement, selv når det var svært. Dette har understreget for personalet, hvor vigtig selve etableringen af projekter er for børns udvikling – det er i selve arbejdet, oplevelserne og de små succeser, at den største værdi ligger.</p>
<p><i>Øvrige tanker og forståelser</i></p>	

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.” *Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47*

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Kultur, æstetik og fællesskab*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- hvor alle får oplevelser og erfaringer med egne og andres kulturelle normer, traditioner og værdier både som aktive deltagere og tilskuere
- hvor de fysiske rammer og et varieret udbud af materialer og medier inspirerer til at være undersøgende og skabende på tværs af alder, køn samt social og etnisk baggrund
- hvor voksne gennem samskabende praksisser understøtter engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed i forhold til æstetiske ind- og udtryksformer
-

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at få aktiveret sanser og følelser i samvær med kammerater og voksne - såvel i som uden for dagtilbuddet

25-06-2024

- scene- og billedkunst, film, musik og litteratur samt mulighed for at deltage både som tilskuer og udøver
- adgang og kendskab til forskellige materialer og medier samt mulighed for at udfolde mig skabende og undersøgende med og uden voksne

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser.

Æstetik: læring om sansning og den sanselige tilgang til verden, læren om kunsten og dens virkemidler, et kunstnerisk/kulturelt udtryk med særlig vægt på det sanselige, skønt og smukt.

Kultur handler om dannelse, baggrund, identitet, historie, normer og sædvaner. Værdier der kan give barnet en rettesnor, så det kan handle på en hensynsfuld, demokratisk og respektfuld måde i **fællesskaber** med andre.

Vi skal sørge for, at barnet har muligheder for opleve forskellige former for kultur både de, der er i nærmiljøet og fra andre kulturer.

Kultur for børn (skabt af voksne) litteratur, teater, musik, spil, film osv.

Kultur med børn (pædagoger og børn sammen) pædagoger er aktører, en deltagende part som giver rum for børnenes udfoldelse, kreativitet og engagement.

Kultur af børn: kultur børn skaber af egne interesser, motivation og drivkraft. Produktioner, lege, rim/remser, sange osv.

Barnet skal møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder og forstå deres omverden.

Gode fællesskaber bygger på forståelse for egne og andres kulturelle baggrunde og traditioner.

November og december er julemåneder, så emnet kultur, æstetik og fællesskaber vil i høj grad tage afsæt i julekultur/traditioner/ og fællesskaber omkring emnet. I november og december 2022 arbejder vi med temaets mål i praksis, herefter indsættes praksisfortælling, der beskriver, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på kultur, æstetik og dannelse.

[..\Materialer til PLP \(Må Ikke flyttes\)\Nyhedsbrev for november og december måned i Børneområde vest.docx](#)

<p>Miniprojektansvarlig</p> <p><i>Udviklingsfokus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad er du/I nysgerrige på at 25-06-2024 undersøge og afprøve ift. det pædagogiske grundlag og læringsmiljøet? 	<p>Specialgruppen i Symfonien</p> <p>Tema:</p> <p>Vi vil gerne undersøge inden for det pædagogiske læringsfelt der hedder kultur, æstetik og fællesskaber. Vi vil igennem samling give børnene en fælles opmærksomhed og gøre dem nysgerrige på fællesskabet og via kreative aktiviteter lade dem eksperimentere med æstetik. Derudover vil vi give dem indblik i kulturen igennem de julede traditioner.</p> <p>Hvad undersøger vi:</p> <p>Vi undersøger om børnene er mere opmærksomme på fællesskabet når vi samles eller om de selv opsøger det. Desuden undersøger vi om børnene har glæde af de kreative og traditionsbundne aktiviteter.</p>
<p><i>Miniprojektets fokus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad handler dit/jeres miniprojekt om? Hvilke elementer i læringsmiljøet skal miniprojektet bidrage til at udvikle (børnekultur, rutiner, vokseninitierede aktiviteter – leg og fællesskaber)? 	<p>Vi vil holde samling hver dag i mindre grupper. Vi har valgt nogle julesange. Vi vil have nogle dialoger omkring jul og give børnene et kendskab til traditionen.</p> <p>Det skal bidrage til at udvikle børns fællesskabsfølelse og deres kendskab til julen og traditioner herom.</p>
<p><i>Projektdeltagere</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilke børn, medarbejdere, ledere, forældre mv. deltager i miniprojektet? 	<p>Alle børn i specialgruppen, samt alle pædagoger i gruppen. Vi inddrager forældrene, igennem aula og ved at hænge sange og kreative projekter op, så de er synlige og forældrene kan samtale med deres børn om det derhjemme.</p>

<p><i>Læringsblomsten - Børneperspektiver</i> (Temaer og mål i Læringsblomsten)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad forventer du/I, at barnet/børnene vil opleve, erfare og lære, ved at være med i miniprojektet? 	<p>Tema: Kultur, æstetik og fællesskaber</p> <p>Nationale mål: Målet er at give børnene en fælles opmærksomhed og gøre dem nysgerrige på fællesskabet. Derudover at lade dem eksperimentere via kreative aktiviteter med æstetik. Desuden vil vi give dem indblik i kulturen igennem de julede traditioner.</p> <p>Som barn oplever jeg: At mine voksne er positive og nærværende og at mine venner justerer deres opmærksomhed i forhold til mig og dem selv. Jeg får erfaringer med at være en del af et fællesskab samt opbygge stærke relationer. Jeg bruger min kreativitet når vi udfolder os kreativt, og jeg får indblik i julens traditioner.</p>

<p><i>Læringsblomsten - Professionelt perspektiv</i> (Det pædagogiske grundlag samt temaer og mål i Læringsblomsten)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad forventer du/I at opleve, erfare og lære gennem miniprojektet? 	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på egne kompetencer og på faglig praksisudvikling. Kollegial feedback <p>Som pædagogisk medarbejder skaber jeg miljøer: Jeg skaber fysiske rammer, der giver plads til fordybelse, sang og samtaler, samt sikrer alle lige deltagelsesmuligheder.</p> <p>Vi forventer at udvide børnenes kendskab til julen, give dem ny viden og minde dem om noget de allerede har prøvet før. Vi forventer, at de lærer nye sange, og viser dem at de er en del af et fællesskab, som de forhåbentlig også kommer til at føle. Vi forventer at opleve en glæde ved at gøre noget sammen som gruppe, både børn og voksne.</p>
<p><i>Viden og handlemåder</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilken faglig viden og særlige handlemåder vil du/I bringe i spil i forbindelse med miniprojektet? 	<p>Vi vil have fokus på bevægelse i forhold til vores sange, fokus på vores æstetik og gøre dem nysgerrig på vores kultur. Vi vil gøre aktiviteterne til en leg, med en blanding af medbestemmelse og voksen styrede aktiviteter. Samtidig vil vi selv deltage aktivt i samling og aktiviteter. Vi vil sikre, alle børn lige deltagelsesmuligheder ved at gå bagved, ved siden af eller foran i samvær og aktiviteter.</p>

<p><i>Plan for miniprojektet</i> Lav en plan for, hvordan miniprojektet helt konkret skal foregå, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan vil I dokumentere sammenhængen mellem det læringsmiljø I etablerer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? Hvad skal være i fokus for dokumentationen? 	<p>Plan for projektet: Vi har fundet sange og hængt dem op. Vi har aftalt aktiviteter som bl.a. at klippe og klistre, bage kager, lave juledekorationer, julebesøg i kirken og se Lucia optog.</p> <p>Evalueringsmålet: Vi snakker med børnene om hvad jul er og ser om deres kendskab udvider sig, vi erfarer om de kan sangene og om de ønsker at være en del af samlingen og viser glæde i det og aktiviteterne.</p> <p>Dokumentation: Vi dokumenterer ved at tage billeder og skrive på Aula og evt. en spørgeundersøgelse til forældrene.</p>
<p><i>Tidsramme</i></p>	<p>Projektet starter i november og slutter i december.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Hvor, hvornår og hvor længe skal miniprojektet finde sted? Hvor og hvornår evaluerer I? 	<p>Vi evaluerer løbende og snakker med børnene, samtidig kigger vi på om forældrene kommer med feedback på vores projekt fra deres børn.</p>
<p>EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE</p>	<p>EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE AF MINIPROJEKT</p>

<p>Refleksion over praksis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke nye sanselige erfaringer om samarbejde mellem børn og pædagogisk personale har miniprojektet givet dig/jer? • Hvilke nye erfaringer har I hver især fået om egne måder at reagere og handle på i konkrete situationer i pædagogisk praksis? • Hvilke nye forståelser om udvikling af læringsmiljøet har miniprojektet givet anledning til? • Hvilken viden og hvilke handlemåder er du/I blevet nysgerrige på, at arbejde videre med? 	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus på egne kompetencer og på faglig praksisudvikling. <p>• Kollegial feedback</p> <p>ANALYSE:</p> <p>I det daglige består forældresamarbejdet bl.a. i dialoger under aflevering og afhentning. Derudover kan forældrene følge med på Aula, hvor der gives et dagligt indblik i børnenes dagligdag, den pædagogiske praksis og aktiviteter, desuden vedhæftes billeder. I perioden hvor miniprojektet har stået på, har vi bl.a. sunget julesange og hørt juleeventyr. Vi har snakket om julen og alt, hvad der dertil hører. Vi har snakket med forældrene, som fortæller, at deres børn gengiver, hvad de har lavet i løbet af dagen og nogle synger julesange i hjemmet. Derudover fortæller forældrene, at deres børn har stor glæde og gavn af at gense billeder på Aula, og forældrene er glade for at kunne spørge ind til dagens aktiviteter vha. det daglige opslag. Her i børnehaven oplevede vi, at børnene efterspurgte bl.a. julesangene og juleeventyrene. Nogle børn begyndte at efterspørge at danse om juletræ og spurgte ind til, hvad de hver ønskede sig til jul.</p>
<p>Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se jeres dokumentation igennem og beskriv: • hvor ser du/I, at det læringsmiljø I har etableret, har påvirket børnene? • hvordan har det påvirket børnene? 	<p>TEGN:</p> <p>Konklusionen er, at børnene har haft stor glæde af de daglige pædagogiske aktiviteter i perioden, og har desuden profiteret af de rammer (læringsmiljøer) vi har etableret. Børnene bragte det med hjem og efterspurgte selvstændigt i børnehaven. Desuden fungerer Aula (billeder, opslag) efter formålet.</p>
<p>Opfølgning</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan, hvornår og med hvem vil du/I følge op? 	
<p>Videndeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan vil du/I dele viden med kollegaer, leder og samarbejdspartnere i øvrigt? 	<p>Vidensdeling foregår primært ved daglige dialoger kollegaer imellem og på husmøder.</p>

Øvrige tanker og forståelser	
------------------------------	--

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur?

Her beskriver vi, hvordan vi arbejder med den løbende pædagogiske læreplanlægning, samt hvordan forældre og bestyrelse inddrages i evaluering og opfølgning. Formålet med den løbende planlægning og evaluering er, at etablere og regulere vores pædagogiske læringsmiljøer, så børnene trives, lærer, udvikler sig og dannes optimalt. Vi præsenterer her nogle af de metoder og værktøjer vi anvender til dokumentation, refleksion og evaluering af de pædagogiske læringsmiljøer - i relation til vores vurdering af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Beskriv jeres praksis og/eller indsæt links til relevante sider på jeres hjemmeside med links-tekst der bedst muligt refererer til indholdet

Børneområde Vest arbejder med evaluering på flere planer og måder. Det er en proces, som er i udvikling og som prioriteres, da det er en mulighed for at undersøge og forholde sig til om læringsmiljøet ”stadig” understøtter børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det er vigtigt at fastholde dokumentationen i en eller anden form (nedskrevet, video, billeder osv.) og få inddraget børnenes perspektiver til en fælles refleksion og analyse og så handle på det.

Metoder :

- *videoptagelser.*
- *Spørgeskemaer til børn og voksne.*
- *Børne og forældremøder med evaluering*
- *Fotos*
- *Plancher med fotos og børnenes kommentarer* ☐ *Miniprojekter der omhandler praksis i læreplanstemaer.*
- *Evaluering mellem personaler Samarbejdskontrakter.*
- *Evaluering/sparring på praksis eksempler på husmøder, på tværs af de to matrikler.*

I forhold til børnene

Vi lytter til børnene stemmer, understøtter deres dannelse og øver deres demokratiske evner på følgende måder:

En gang årligt udfyldes børnemiljøvurderingen. Dette omhandler en række spørgsmål, som børnene svarer på til deres kontaktpædagog. Spørgsmålene omhandler alt fra læringsmiljø, relationer både barn barn og barn voksen, børnenes ideer til legeplads og indendørs indretning.

Når en aktivitet er "færdig" evalueres der med børnene. Der kan være fotos eller en lille videofilm til understøttelse af evalueringen. Der laves evt. plancher med børnenes kommentarer og billeder, som hænges op i børnehøjde. Det giver mange gode samtaler. Evalueringerne tages alvorligt og personalet får nye ideer.

I forhold til læreplanstemaerne :

Børnehaven året er opdelt i læreplanstemaer. I 3 måneder af gangen beskæftiger personale og børn sig med aktiviteter, der understøtter målene i læreplanstemaet. Til hvert tema udarbejdes et miniprojekt, som evaluerer processen. Denne evaluering offentliggøres her på siden.

I forhold til personalet :

Personalet samles på tværs af matriklerne til månedlige sparring/evaluering af forskellige problematikker/udfordringer/gode ideer. Hvert hus har optaget en lille video film, som ses i fællesskab. Herefter drøftes klippet og gode ideer udveksles. I 2023 vil klippene tage udgangspunkt i det aktuelle læreplanstema og stadig med legen i fokus.

I forhold til evaluering og forældreinddragelse

Vi forsøger at få etableret en god forældre inddragelse, da det er vigtigt for et godt samarbejde og børnenes trivsel og udvikling.

Børnemiljørapporten kommer med de ældste børn hjem, hvor den udfyldes af forældre og børn.

Dette giver forældrene et godt indblik i deres barn børnehavedag.

Efter hvert læreplanstema sendes survey ud til alle forældre, hvor de er med til at evaluere det afsluttede læreplanstema.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan?

Materialet fra de løbende evalueringer, som er beskrevet i forrige afsnit, anvendes som dokumentation for evaluering af det samlede arbejde med den pædagogiske læreplanlægning, der ifølge dagtilbudsloven skal foretages mindst hvert andet år. Formålet med samlede evaluering er, at afgøre og redegøre for, i hvilket omfang vi har levet op til det fælles pædagogiske grundlag og de tolv fælles mål under de seks læreplanstemaer.

Der udarbejdes et fælles evalueringsdesign for alle dagtilbud i Faaborg-Midtfyn Kommune, som offentliggøres på kommunens hjemmeside FMK.dk